

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ОСОБИСТІСНО ЗОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Радикальні зміни в системі народної освіти вимагають удосконалення всіх видів навчальної роботи у вищій педагогічній школі і насамперед самостійної роботи студентів, за умов раціональної організації та педагогічно виваженого керівництва самостійна робота є важливим чинником підготовки конкурентоспроможного спеціаліста.

Уважаємо, специфіка самостійної роботи у виші полягає в тому, що при її організації різнобічна пізнавальна діяльність повинна бути стимулом і засобом професійного зростання студентів.

Характерними особливостями організації самостійної роботи у ВНЗ є використання в її змісті такої системи навчальних завдань, які мають розкривати соціальну значущість вчительської професії, основні її кваліфікаційні характеристики; забезпечувати тісний зв'язок педагогічної теорії із шкільною практикою; показувати найбільш типові для роботи педагога ситуації, на які орієнтується студент при виборі професійних дій і розв'язання педагогічних завдань.

Вишівська практика дозволяє говорити про те, що далеко не кожне завдання для самостійного виконання студентами виступає результативним засобом у професійному становленні майбутніх педагогів. Його ефективність і виховний ефект багато в чому визначається професійною спрямованістю досліджуваної інформації.

Завдання професійної спрямованості, моделюючи педагогічний процес, допомагають майбутньому педагогу передбачати труднощі, які мають місце у професійній діяльності, шукати шляхи їх подолання. Створення навмисних педагогічних ситуацій у порядку зростання їх складності від курсу до курсу з урахуванням характеру вчительської діяльності і прояву самостійності студентів, забезпечує умови для прояву самостійності, пізнавальної активності, вольового напруження і емоційного настрою студентів при досягненні поставлених дидактичних цілей.

Слід зазначити, що технологія організації самостійної роботи, побудована на принципі рольової перспективи, забезпечує атмосферу напруженої, активної пізнавальної діяльності, удосконалення загальної педагогічної підготовки майбутніх педагогів, накопичення ними практичного досвіду, можливості для самостійних дій, пошуку власного педагогічного стилю.

Реалізація принципу ролівої перспективи неможлива без активних форм і методів самостійної роботи, серед яких важливу роль відіграють педагогічні завдання, роліві ігри, дискусії, діалоги. Саме активні методи і прийоми пізнавальної самостійної діяльності сприяють перетворенню досліджуваної студентами навчальної інформації в інструмент їх практичних дій в професійно-педагогічних ситуаціях. Навчальна цінність полягає у їх динамізмі, так як, за свідченням психологів, особистість найкраще засвоює динамічні педагогічні явища і процеси, а тим більше, якщо вона виступає їх безпосереднім учасником. Беручи на себе різноманітні навчальні ролі під час самостійного виконання завдань, студенти відпрацьовують педагогічні вміння та навички правильно оцінювати різноманітні ситуації постійно змінюючи відношення в системі «вчитель-учень» і передбачати кінцеві результати педагогічної роботи, оволодівають професійними знаннями, систематизують факти і явища.

Упровадження у вишівський процес технології самостійної роботи на принципах ролівої перспективи підвищує виховний, розвиваючий і навчальний ефект у професійному становленні майбутніх педагогів. Використання активних методів у змісті самостійного виконання пізнавальних завдань позитивно впливає на формування таких умінь студентів, як аналіз, оцінка педагогічної ситуації, формулювання дидактичних цілей, планування педагогічних дій, прийняття рішень, вибір оптимальних методів їх виконання, прогнозування кінцевих результатів, коректування діяльності, оцінка та самооцінка досягнутого. Виявляючи активність при пошуку виходу з модельованих професійних ситуацій, виборі оптимальних способів розв'язання пізнавальних проблем, студенти вдосконалюють професійно значущі властивості та якості власної особистості, розширюють і поглиблюють педагогічний світогляд, актуалізують отримані професійно-педагогічні знання, що виступають основою їх активної професійної позиції і творчого стилю діяльності.

При розробці технології організації самостійної роботи у вищій педагогічній школі важливо звертати увагу на забезпечення єдності навчальних зусиль викладачів і пізнавальних дій студентів, що, у свою чергу, неможливо забезпечити без урахування умов, що забезпечують свободу вибору і дій студентів, їх позитивний емоційний настрій, і стимулів, які активізують позицію студентів при самостійному виконанні завдань. Велике значення важливо надати оволодінню у ході виконання самостійних завдань професійно-педагогічним знанням, що становлять основу педагогічних поглядів і переконань майбутніх педагогів, професійного кругозору.

Таким чином, самостійна робота, відіграє дієву роль у становленні вчителя-професіонала, а зміна характеру, спрямованості і технології самостійної роботи визначає результативність отримання студентами особистісно зорієнтованої освіти в умовах вищої педагогічної школи.